

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quibus diebus, & qua hora licitum sit sacerdotibus celebrare. 7

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

Barbof. 2. p. de perfect. Episcop. allegat. 24. à numer. 12. Quod si sacerdos velit, ut cum sit sacrificium applicetur fructus ei, quem Deus seiposte elemosynam concessurum, vel ex hac vita primo decessurum. Verius existimo eam applicationem validam esse posse, quia est absoluta, & independens ab aliqua conditione futura. Nam esto sit futurum contingens quilibet primo stipem pro Missa sit concessurus. At Deum id seire non est contingens futurum, sed præsens, & necessarium; secundum quam præsentiā, & necessitatem fructus sacrificij applicatur, nec reservatur applicandus ad tempus mortis, vel concessionis stipendij. Verum esto hæc applicatio valida esse possit, ac credo ea non satisfieri ei qui postmodum Missam petiit, & stipem elargitur; quippe est contra voluntatem ipsius ea anticipata applicatio, ipse enim intendit petitione, & stipendij elargitione se ad fructum sacrificij recipiendum disponere, qua dispositione tempore sacrificij caruit, præterquam quod eo tempore fortè fuit ad fructum sacrificij recipiendum incapax. Ob hanc causam meritò Clemens VIII. ex decreto sanctæ Congregat. 15. Nouemb. anno 1605. consuetudinem illorum, qui Missas anticipata intentione celebrant, pro his qui postmodum stipem erant elargiendi, tanquam periculofam, & fidelium scandalis, & offensio-nibus obnoxiam, & à vetusto Ecclesiæ more abhorrentem explosit, & improbauit, omnibusque Episcopis in suis diocesis, & Prælati regularium in suis Ordinibus exterminandam præcepit, ut latius refert Barbof. in remiss. concil. sess. 22. in princ. c. 2. p. de potest. Episc. alleg. 24. num. 12. c. seq. ubi pluribus relatis firmat aduersus dictam prohibitionem non procedere capellanum, qui Missas ex obligatione dicendas anticipatè recitaret, neque qui recitaret pro intentione illius, qui obligatus est Missas commendare, quia in iis casibus fructus sacrificij non suspenditur postmodum applicandus, sed statim applicatur iuxta intentionem præsentem certam, & determinatam. Et insuper is pro quo sacrificium applicatur, non speratur melius se dispositurum ad sacrificij fructum percipiendum.

19. Ex his decidenda est quæstio, an laudanda sit consuetudo, qua aliqui pij viri vsi sunt celebrandi exequias, & officium defunctorum pro se dum viuere? Et quidem si prædictum officium & sacrificium ea intentione fieret, ut illius fructus reservaretur in acceptione diuina applicandus post huius vite egressum, laudanda ea consuetudo non esset, sed omnino reprobanda vt potè inutilis, & infructuosa. At si celebrantes sacrificium funebre intendunt satisfactio-nis fructum sibi tunc applicari, & virtute illius sacrificij beneficium aliquod suo tempore concedendum impetrare, non est ita manifesta prædictæ consuetudinis deordinatio, ea tamen conditione posita, vt orationes, & preces, quæ defunctos denotant, non ad te referuntur, sed ad defunctos in purgatorio existentes. Similiter ergo officium & sacrificium funebre celebrare poteris, vt illius fructus tibi applicetur, dummodò non intendas orationes, & preces defunctorum ad te referre. Adde non solum orationes defunctorum ad te referre non potes, sed neque fructus qui medijs illis ex sacrificio oblato consequitur. Nam sacerdos orationes, & preces Ecclesiasticas decantans, & medijs illis sacrificium offerens, vt minister Ecclesiæ procedit, cuius intentionem mutare non potest, neque illorum fructum alijs ab Ecclesiâ designatis applicare: solum enim tibi applicare potest, & debet fructum sacrificio correspondentem, quatenus in persona Christi sacrificium offert. Quam applicationem nullatenus impedit sacrificium funebre, cum æquè ex illo, ac ex quolibet alio fructus sacrificij obtineatur. Non ergo damnanda est consuetudo illorum, qui pro se dum viuunt exequias, & officium funebre decantari curant, vt eo pacto mortis memoriam præsentem habeant. Sicuti fecit Albert. Magnus, teste Ferdinando Castillo, 2. p. Histor. Gener. S. Dominici lib. 3. cap. 46. & Henric. 2. Comes de Rotenec. Episcop. Ratispon. 33. apud VViguleum Vndium in Histor. Sic sustinet Pinel. li. 2. de Missa c. 7. q. 3. Nauarr. lib. 3. consil. conf. 6. de celebrat. Missar. edit. 2. Zerola in praxi Episc. 2. p. verbo Missa vers. 10. Barbola in remissionib. concil. sess. 22. cap. 2. in fine

Nihilominus etsi prædicta consuetudo illa moderatione apposta per se illicita non sit, existimo tamen nullatenus esse permittendam, primò, & præcipuè, quia est aliena ab viu, & consuetudine Ecclesiæ Romanæ, quæ officium funebre non pro viujs, sed pro defunctis decantari curat. Secundò quia ex ea consuetudine datur fidelibus occasio suspicandi sic mandantem celebrare, & celebrantem velle

orationes, & preces ab Ecclesiâ pro defunctis institutas ad viuos referre, quod & superstitiosum est, & veritati contrarium. Tercio quia ex illius officij funebri celebratione, nulla specialis utilitas tam quoad satisfactio-nem, quam quoad impetrationem tibi provenit, quæ provenire non possit ex cuiuslibet officij celebratione, vt quid ergo tale sacrificium petendum est? Quod si dicas vt mortis memoriam efficacius excites? Obstat; quia hanc memoriam eadem efficacia excitare poteris, si officium funebre in memoriam alicuius defuncti, vel omnium defunctorum fidelium celebrari cures. Nulla igitur est conuenientia, ob quam in tui memoriam quasi iam saculo mortuus esses, officium funebre celebretur, quinimo improprie & contra veritatem sit. Et ita docet Paul. Layman. li. 5. sum. tract. 5. c. 2. num. 15.

P V N C T U M VII.

Quibus diebus, & qua hora licitum sit sacerdotibus celebrare.

1. Licitum, & consulendum est singulis diebus omnibus sacerdotibus non impeditis celebrare.
2. Excipiuntur communiter tres dies, sed de feria quinta hebdomada sanctæ nulla est prohibitio.
3. Feria sexta parasænes nemini licet celebrare.
4. Sabbato sancto priuatim non licet tamesi aliqui oppositum sentiant probabiliter.
5. Ante solemnem Missam nequaquam est probabile.
6. Eodem die semel tantum sacrificare potest.
7. Excipitur dies natalis Domini.
8. Excipiuntur necessitatis casus, & qui sint.
9. Iudicium fertur de prædictis casibus.
10. Affirmant aliqui causam sufficientem, vt his eodem die celebrare sufficere ter, & quater.
11. Contrarium verius.
12. Qua hora sit Missa celebranda.
13. Que excipiuntur ab hac regula.
14. Post meridiem non licet celebrare. Et que excipiuntur.

1. Singulis diebus non solum licitum, sed & consulendum est omnibus sacerdotibus sacrum facere, quia non solum in eorum utilitatem, sed in utilitatem publicam totius Ecclesiæ, & animarum in purgatorio existentium sacrificium cedit. Ob quam causam sacerdotibus, quibus alijs more laicorum, consulunt non esset spectata eorum dispositione singulis diebus communicare, celebrare consulunt est, vt bene notauit Valq. disp. 232. c. 1. in fine.

2. Excipiuntur autem communiter tres dies, quibus priuatim celebrare non licet, videlicet feria quinta in cena Domini, feria sexta parasænes, & sabbato sancto. Sed de feria quinta in Cena Domini communis est Doctorum sententia, nullam esse obligationem abstinendi à sacrificio, neque ex iure scripto, quia nullum est, neque ex consuetudine quæ vim legis habeat. Nam eoque pluribus Ecclesiis introductum sit vicam Missam solemnem celebrari, in qua omnes sacerdotes communicant, id non est introductum per modum obligationis; sed deuotionis vt apertius Apostolorum communio de manu Christi Domini commemoretur. Adde prædictam consuetudinem abrogatam iam esse, cum passim videamus eo die sacrificium celebrari tam Romæ, quam extra. Et ita sustinet aduersus Francolinum, lib. de hor. canonic. 30. num. 4. Nauarr. in sum. cap. 22. num. 88. Angeles in florib. quest. 8. de valore Missæ. Valq. disp. 232. cap. 2. num. 24. Suar. disp. 80. sect. 1. Egid. de Coninch. quest. 83. art. 2. dub. 2. numer. 2. num. 210. Layman. lib. 5. tract. 5. cap. 4. numer. 9. Mouet tamen optime Valquez dicto loco has priuatas, Missas celebrari debere antequam solemnis in Ecclesiâ finiatur. Nam ea finita nequeunt sacerdotes absque graui culpa Missas priuatas dicere, quia iam incepti officium parasænes cum vespere dicantur, & recollitur memoria realis mortis, & sepultura Christi Domini. Ob quam causam feria sexta parasænes celebratio interdicitur, vt iam dicimus.

3. Feria sexta parasænes omnes Doctores restantur nemini licitum esse sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocent. I. episc. 1. ad Decent. cap. 4. & refertur c. sabbato, de consecrat. disp. 3. Rationem congruentiam reddit D. Thoma quest. 83. art. 1. ad 2. quia eo die Ecclesiâ recollit realem Christi Passionem, & mortem. Non igitur expedire mysticam, & incrementum mortem exhibere. Verum si eius sacerdos ex præconsecratis feria 5. communicat, eodem modo quilibet alius communicare poterit: quia more laicorum eo die communicare interdicitum non est, quinimo permittitur, sicuti tradit alijs relatis Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4. assert. 6. Eman. Saà, verbo Missæ num.

num. 21. & optime probat Valq. disp. 212. cap. 2. à num. 19.
 4. De sabbatho sancto est maior difficultas. an liceat priuatim festo scandalo celebrare? Affirmant Sotus, in 4. dist. 13. q. 2. art. 2. §. secundo arguitur, saltem ex licentia Prælati. Guierri. l. i. can. q. c. 30. n. 36. Suar. disp. 80. sect. 2. Agid. de Coninch. q. 83. art. 2. dub. 2. n. 211. Scortia. lib. 2. c. 6. Mouturier, quia prohibitio facta in sabbatho de consecrat. dist. 3. omnino abrogata videtur ex eo quod Missa quæ mane resurrectionis celebranda erat, retracta sit ad sabbatum ante meridiem. Nam ea celebratio cessat ieiunium, & luctus ob mortem, & passionem Dominicam; quæ fuit causa, ob quam sacrificium in cruentum eo casu prohiberetur, succedente memoria resurrectionis quæ ab eo tempore recollitur.

Nihilominus et si supradicta sententia probabilis sit, & à viris timorata conscientie in praxim reducta, probabilitatem, & remotiore existimo cõtrariam cum Nauar. c. 25. n. 88. Francolino de tẽpore bovat. canon. c. 30. Henriq. lib. 9. c. 24. n. 3. Laym. lib. 5. tract. 5. c. 4. assert. 7. Valq. dicta disp. 232. c. 2. n. 24. Ratio præcipua est, quia vt Doctores oppositæ sententiæ tenentur facere, vsque adhuc non est introducta consuetudo eo die celebrandi publicè in Ecclesia, præter vnam Missam solemnem, ad summum enim aliqui secretò in priuato sacello ausi sunt celebrare: at ex hac celebratione, inferri non potest præceptum latum in capite Sabbathi derogatum esse abolutè, sed solum quoad vnam Missam solemnem, siquidem de sola illa est consuetudo manifesta; consuetudo namque derogans præceptum publicæ, & manifesta, & à maiori parte vnitata esse debet. Secundo si prædictum præceptum ob consuetudinem celebrandi solemniter cessauit non solum quoad Missam solemnem, sed quoad priuatas; ergo licitum erit per se non solum in priuato sacello, & secreto oratorio celebrare, sed etiam publicè in Ecclesia, quia præter supradictum præceptum nulla alia extat prohibitio. Tertio pro Missa solemnibus diei nullus introitus designatur, quia prophetiæ, quæ præmittuntur loco introitus deseruiunt, at pro Missis priuatis nullus est designatus introitus, neque aliquid præmittitur, quod loco introitus deseruiat possit. Censet ergo Pontifex nullam aliam Missam præter solemnem celebrari posse. Aliàs si priuatis Missis introitus designaret, sicuti fecit in vigilia Pentecostes, in qua quia priuata Missa celebrari possunt, illis introitus designatus est, tamen pro Missa solemnibus nullus fuit introitus designatus, sed prophetiæ præmissæ loco introitus succedunt. Quarto antiquo tempore cum Missa noctis resurrectionis celebratur, nullus alius cõtra Missam celebrabat, sed reliqui sacerdotes Missam dicebant de die resurrectionis. Aliàs si omnibus datum esset Missam pro nocte resurrectionis signatam celebrare, quis posset Missam de die resurrectionis dicere, nisi bis eodem die celebrasset, quod est inauditum. Cum ergo sola celebratio, quæ nocte resurrectionis facienda, erat ad sabbatum retracta sit, efficitur vnicò sacerdoti concedi, siquidem antiquo tempore vni tantum in qualibet Ecclesia concedebatur.

5. Illud vero certum existimo stante probabilitate contrariæ sententiæ affirmantis quemlibet sacerdotem celebrare priuatim posse, nemini id esse licitum antequam Missa solemnibus ab Ecclesia colitur, quò durante cultu nullum est sacrificium celebrandum ex dicto cap. Sabbatho de consecrat. dist. 3. Ob hanc enim rationem diximus nemini licitum esse feria quinta in cena Domini post finitum sacrificium solemne illius diei, & sacramentum reconditum priuatim celebrare, tamen antea licitum esse.

6. Eodem die semel tantum celebrare sacerdotem posse, quia semel tantum Christus mortuus est, colligunt omnes Doctores cum D. Thom. quest. 83. art. 2. tum ex Ecclesiæ consuetudine. Tum ex Alexand. II. in c. sufficit de consecrat. dist. 1. sed præcipue ex Innocent. III. in c. censuisti de celebrat. Missar. vbi consultus Pontifex, an presbyter duas Missas valeat celebrare: respondit, quod excepto die Natiuitatis Domini, nisi causa necessitatis suadeat, sufficit sacerdoti semel in die vnam Missam solummodo celebrare. Item ex Honorio. III. in c. te referent eodem tit. vbi titur verbo, mandamus.

7. Ab hoc præcepto excipitur primò dies Natiuitatis Domini in quo eõcellum fuit à Telesphoro relato in c. nocte sancta de consecrat. dist. 1. tres Missas celebrare. Idemque tradit Innocent. in textu nuper relato. Ratio mystica huius exceptionis, sicuti docuit D. Th. art. 2. ad 2. fuit vt hæc trina sacrificij repetitione significaretur trina verbi natiuitas, prima qua ab æterno nascitur à Patre. Secunda, qua in tempore ex B. virgine natus est. Tertia, qua quotidie in cordibus nostris nascitur. Vel vt placuit Bedæ serm. de natiuit. ad significandum triplicem legem, naturalem, scriptam, & legem gratiæ. Monet tamen Nauar. in sum. c. 21. n. 2. & lib. 3. consil. conf. de celebrat. Missar. edit. 2. & bene, nullum extare præceptum prædictas tres Missas celebrandi, vel audiendis; sed latius esse si vna legatur, vel audiatur. Quia hæc concessio priuilegium est, non præceptum.

8. Secundo excipit Innocent. III. in c. consuluisti necessitatis casum ibi: Nisi causa necessitatis suadeat. Qua posita ad-

mittit Innocent. repeti celebrationem posse. Varij casus enumerantur, in quibus hanc necessitatem interuenire censent Paludan. in 4. dist. 32. q. 1. art. 4. post 4. conclus. Antonin. 3. p. tit. 13. c. 6. §. 1. Durand. lib. 4. rational. diuin. officior. c. 1. n. 25. Syluest. verbo Missa. l. q. 7. Nauar. c. 25. n. 87. Henric. l. 9. c. 30. Primus si parochus duas habeat Ecclesias parochiales, & non sit qui eõmodè possit in vna illarum celebrare, poterit ipse in vtraq; celebrare, nam cum parochiani habeant ius vt in propria parochia Missam quam audire possint, celebretur, & nullus sit alius præter parochum qui eam eõmodè celebrare possit, vel velit, vrget parochum necessitas celebrandi. Secundus ob communicandum infirmum in periculo mortis constitutum. Tertius ob repentinum aduentum alicuius Episcopi, vel magni principis, quæ decet singulis diebus Missam audire. Quartus ob peregrinorum multitudinem superuenientem die festo. Quintus ob multitudinem populi ad festiuitatem concurrentem, quem basilica capere non potest, poterit Sacerdos Missam iterare, ne multi sacra audire priuentur. Ob quam causam concedit Nauar. dicto conf. 2. de celebrat. Missar. & Azor. lib. 10. c. 24. q. 6. §. sed quæres. Laym. lib. 5. sum. tract. 5. c. 4. n. 6. in Anglia vbi pauci sunt sacerdotes quemlibet sacerdotem bis celebrare posse, non solum diebus festis, sed profectis, ne fidelium multitudo sacrificio careat. Sextus ob nuptiarum benedictionem, maximè si finiatur eo die tempus benedictionum Septimus ob sepeliendum defunctum, si ibi adsit consuetudo neminem absq; sacro sepeliri. Octauus ob concurrentiam officiorum eodem die, vt in quadagesima, in rogationibus, in vigilia, in quibus vna Missa de festo, altera de tempore dici debet, & in ea Ecclesia ea consuetudo seruetur. Denique subdunt Nauar. dicto c. 25. n. 87. & Henriq. li. 6. c. 30. necessitatem repetendi celebrationem arbitrio prudentis iudicandum esse.

9. Verum esto prædicti casus antiquo tempore spectato concedendi essent: at præter tempore, in quo obligatio, ne sæpius quam semel celebretur, strictior viget ob vltim, & consuetudinem receptam, admittendi omnes non sunt. Nam excluso primo casu vix in reliquis adesse potest necessitas, sed solum vtilitas repetitæ celebrationis, cum tamen Innocent. III. necessitatem exegerit pro repetita celebratione concedenda. Quod vt clarius fiat expendamus sigillatim casus enumeratos. Primus de parochò habente duas Ecclesias omnes admittunt, quia illa est aperta necessitas, quinimo non solum ad dies festos, sed ad profectos facultatem extendit & satis probabiliter Suar. disp. 80. sect. 3. circa finem, illius parochiæ fideles commoditate audiendi sacrum priuati existant. At idem est, cum parochus graui morbo, vel absentia impeditur, celebrare poterit alius propinquus parochus vicis illius gerens in ea parochia, & in propria (si eõmodè inueniri non possit simplex sacerdos, qui vnica celebratione prædictum defectum suppleat) Secundus casus de communicado infirmo morituro vix practicus esse potest. Nam si ante sumptionem hostiæ monitus sis, debes particulam hostiæ infirmo communicando reseruare. Si autem sumpra hostiæ, & ablutione moneris, nequis ob communicandum infirmum iterum celebrare, quia præceptum celebrandi ieiunè strictius obligat, neque omitti debet ob hanc proximi necessitatem. Quocirca vt prædictus casus locum habeat, moneri, vel recordari debet infirmi sumpra hostiæ ante ablutionem. Cum ergo casus sic contigerit, satis probabile est te posse iterum celebrare, quia illa est grauis proximi necessitas, & fortè ex illa communionem pendet æterna illius salus. Et ita hunc casum expressè admittit. Agid. de Coninch. quest. 83. art. 2. dub. 3. num. 215. Bonac. disp. 4. de sacram. quest. vlt. pun. 7. num. 10. tamen Valq. disp. 232. cap. 5. circa finem contrarius sit. Tertium casum Valq. Agid. Bonac. & Suar. disp. 80. sect. 1. post medium, non admittunt, & meritò, quia non videtur res tanti momenti deuotioni Episcopi, vel alterius principis satisfacere, vt ob illius causam consuetudo Ecclesiæ in celebratione prescripta omitienda sit. Quartum, & quintum casum censent admittendum, si ingens fidelium multitudo Missam audire deberet, secus si exigua decem, vel 20. & non esset alius sacerdos qui celebrare posset. Moueor tum autoritate Leonis Pontificis epist. 81. ad Dioscor. cap. 2. qui manifestè indicat eõ casu duplicem Missam dici posse ab eodem inquam sacerdote, nam à diuersis nihil noui diceret. Tum argumento deducto ex parochò duarum, qui secundum omnium sententiam duas Missas celebrare eodem die potest, ne vnus Ecclesiæ parochiali priuentur commoditate audiendi sacrum. Ergo impedire ne plures absq; sacrificio remaneant, sufficiens causa est bis sacrificandi. Et ita sustinent Suar. disp. 80. sect. 3. in fine. Agid. de Coninch. dub. 3. circa finem. Nec dissentit Layman. dicto lib. 5. tract. 5. cap. 4. num. 6. Septimum, & sextum casum reprobant & bene Valq. dicto c. 5. circa finem. Suar. & Agid. locis allegatis. Non enim in illis adest necessitas, quæ honestè repetitam celebrationem. Quæ enim necessitas esse potest, quod sacerdotes qui ante inceptum sacrum monitus non fuit de nuptiis benedicendis, sacrum repetat ob illarum benedictionem, cum possit eam benedictio in sequentem diem differri. Quod si eo die

tempus nuptiarum finiatur, non obinde honestatur sacri re-
peritio. Non enim illa digni sunt coniuges nuptiarum be-
nedictionem intemptuē postulant. Deinde quid refert
quod defunctus abque Missa sepeliatur, cum sēpe id fiat?
Octavus casus approbari videtur ab Alexand. II. in cap. suffi-
cit de consecrat. dist. 1. & eo tempore cum exiguis esset
numerus sacerdotum sustineri poterat, at in praesenti tempore
non censo admittendum, sicuti neque amittit Aegid. de
Coninch. quast. 83. art. 2. dub. 3. num. 216. Valq. disp. 232. cap.
5. numer. 49. Quia maioris momenti est observatio huius
generalis praeccepti, ne ab vno sacerdote bis eodem die cele-
bretur, quam observatio consuetudinis particularis Ecclesiae
dicendi duplicem Missam, praecipue cum non sit, neque esse
possit consuetudo, quod ab vno sacerdote duplex illa Missa
dicatur.

Deinde si praedictis casibus quos insufficientes esse cen-
semus ad Missae repetitionem alia grauis causa adiungatur, vi-
delicet querimoniae, & perturbatio populi, eo quod sacerdos
repetenda celebrationi non acquiescat, cum ex grauium Do-
ctorum sententia id facere possit, credo sufficienter honestari
sacris repetitionem: quia eo posito casus est necessitatis.
Sic notauit Aegid. de Coninch. quast. 83. art. 2. dub. 3. in fine
Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4. num. 6.

10. Sed inquires, an non tantum bis sed ter, & quater pos-
sit sacerdos eodem die celebrare, si causa subsit, quae binam
celebrationem honestauit? Afirmant Suar. disp. 80. sect. 3. circa
finem. Aegid. de Coninch. q. 83. art. 2. dub. 3. n. 213. Layman.
lib. 5. sum. tract. 5. c. 4. n. 6. vers. quares. Quia cum binam cele-
brationem sola necessitas concedat, & trinam concedere po-
teat. Vnde sacerdos trium Ecclesiarum praefectus triplicem
Missam celebrare poterit.

11. Ceterum existimo grauiorem causam requiri pro
trina, & quaterna celebratione, quam pro bina, vt pote res ra-
ro, vel nunquam vtrata. At stante ea grauiori causa sacrifi-
cium multiplicari poterit, sed raro, vel nunquam credo eam
causam euenturam, nisi in praefectura trium Ecclesiarum, quae
ex vrgentissima tantum causa concedi potest, & grauiori qui-
dem quam ea quae communiter expostulatur ad duarum Ec-
clesiarum praefecturam. At ea praefectura concessa potest sa-
cerdos in praedictis Ecclesiis eodem die celebrare. Nam
eo ipso, quo quis pluribus Ecclesiis praeficitur, a superiore
approbata est sacrificij rependi necessitas. Aduerto vt rem
omnino indubitam nunquam repeti sacrificium posse, si in
Missam ablutio sumpta est. Quia praecceptum celebrandi ieiunē
ob praedictas causas, & occasiones occurrentes derogari non
potest.

12. Quoad horam in qua Missa celebranda sunt, Doctores
conueniunt spectato iure communi non quidem scripto
(nullum enim est) sed consuetudine firmato ante diem cele-
brari non posse. Ratio huius consuetudinis ea forte fuit, quia
nocturnum tempus regulariter aptum non est, vt cum ea reuer-
entia, & populi concursu, qua tantum sacrificium decet, cele-
bratio fiat, vel (vt aliis placet) ipsomet tempore significetur
Christum in hoc sacrificio oblatum candorem esse lucis aeter-
nae, omnesque mundi tenebras sua claritate dissoluere. Ab ini-
tium autem diei vsque ad meridiem sacra dici possunt. Neque
hinc doctrina obstat decretum Telephori in epist. ad Fratres
& Episc. qua est in 1. epist. pontificum c. 2. & refertur cap. nocte
sancta de consecrat. dist. 1. vbi excepta nocte natiuitatis Domini,
inquit, reliquis temporibus Missarum celebrationes ante
horam diei tertiam minime sunt celebranda, quia eadem hora
Dominus crucifixus est, & super Apostolos Spiritus sanctus
descendisse legitur. Non inquam obstat, quia vt plures Doctores
sentiant hoc decretum non de Missis priuatis, sed solem-
nibus latum est, quae regulariter ante horam tertiam diei nau-
quam inchoantur. Si autem de missis priuatis intelligatur, vt
videtur intelligendum, affirmare debemus consuetudine con-
traria abrogatum esse. Tempore enim Telephori rari erant
sacerdotes, & vix vna Missa in populo dicebatur, ideoque con-
ueniens erat, & forte sub praeccepto ne ante horam tertiam
diei inchoaretur, vt sic possent omnes facilius ad eam audiendam
concurrere. At cum tempore praesenti sint tot sacerdotes,
& torque sacrificia, expediens fuit, vt omnibus horis diei
Christus, qui vera lux est, offeratur.

Dum inchoari censo hora cum dimidia ante ortum solis,
neque enim haec res mathematicae, sed moraliter metienda
est, vt bene dixit Victor. de Euchar. num. 97. & tradunt Suar.
Bonac. Rodrig. statim referendi, quare si vno, vel altero qua-
drante ante auroram sacrum incipias, finis vero aurorae ini-
tium, non peccas, vt docent Nauarr. sum. capite 25. n. 85. Suar.
disp. 80. sect. 4. §. secundo quaeritur. Henric. lib. 9. cap. 24. num. 5.
Saa. verbo Missa n. 27. Rodrig. t. 1. quast. 7. n. 43. art. 1. Bonac.
disp. 4. q. vlt. pun. 9. num. 4.

13. Ab hac regula excepti primò debet natalis Domini, in
quo post mediam noctem celebrari sacrum potest ex conce-
ssione praedicta Telephori: Sed an vnam tantum Missam, an
omnes tres quilibet sacerdos ante auroram celebrare possit?
non conueniunt Doctores, Syluest. verbo Missa. 1. quast.
6. dicto 1. Aumilla eodem numer. 25. Tabiena §. 4. Nauarr.

cap. 25. numer. 87. Bonac. supra numer. 5. consentit solum pri-
mam Missam dici posse, fauereque rubrica Missalis id ipsum
praecribens. Sed rectius contrarium sentiunt Suar. dist. disp.
80. sect. 4. vers. tertio. Aegid. de Coninch. quast. 83. art. 2. dub. 4.
Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4. num. 2. Valq. disput. 232. cap. 3.
num. 31. Eman. Saa. Missa. num. 17. Quia Telephorus in dicto
cap. nocte sancta priuilegium non retrinxit ad primam Mis-
sam, sed absolute affirmavit presbyteros nocte sancta Missas
celebrare posse. Non igitur est a nobis restringendum. Prae-
erea hac consuetudine celebrandi tres Missas ante auroram
vtuntur sēpe Clerici timoratae conscientiae abque vloro po-
puli scandalo, vel admiratione. Signum igitur est id licitum
esse. Neque obstat quod Rubrica Missalis contrarium praer-
scribat, quia non praecribit vt necessarium, sed vt conueniens,
vel vt aliis placet pro Missis solemnibus, & Conuentualibus
non priuatis.

Secundo excipitur necessitatis casus, qualis esset commu-
nicandi infirmum, haec enim honestare potest celebratio-
nem post mediam noctem ex benigna iuris interpretatione,
nulla Episcopi requisita licentia. Non enim credendum est
Pontificem velle consuetudinem hanc cum graui proximi
detrimento obseruari. Sic docuit Valq. disp. 232. cap. 3. num. 30.
Victor. de Eucharist. num. 93. Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4.
assert. 2. Ad idem reduci potest, si populus peregrinationem
institutus est: haec enim legitima causa est celebrandi non
quidem statim post mediam noctem, bene tamen dimidia,
vel vna hora ante auroram, praecipue accedente Episcopi
licentia si praesens adsit, nam cum ex priuilegio, & dispensa-
tione sēpe eo tempore celebretur, credendum est stante ea
vrgenti causa nolle Pontificem, vt vim habeat consuetudo
celebrationem ante auroram prohibens. Sic docuit Henric.
lib. 9. cap. 24. numer. 5. Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4. n. 3.
Ob commoditatem autem specialem suae tui, siue alterius
solum anticipationem breuem admittit Layman. & bene licit-
tam esse.

Tertio sumitur exceptio ex contraria consuetudine, quod
dixerim quia in Gallia, in Belgio, & superiore Germania con-
suetudo introducta est, vt in hyeme tribus, vel quatuor horis
ante solis ortum Missa celebraretur, ne famuli, & operarij ex-
cuserentur a Missae auditione, sed eam audire possint, antequam
laborare incipiant. Cum ergo haec consuetudo rationabilis
sit, derogare potest obligationem generali consuetudine in-
troducunt. Et ita sustinet Nauarr. c. 25. num. 85. Aegid. de Co-
ninch. q. 83. art. 2. dub. 4. Laym. lib. 5. sum. tract. 5. c. 4. n. 3. Valq.
disp. 232. c. 3. num. 29.

Quarta exceptio sumitur ex dispensatione Episcopi, stante
enim causa aliqua rationabili, v. g. ob commoditatem itineris
potest Episcopus, & sibi, & aliis dispensationem concedere,
vt ante auroram celebratio fiat, quia ea moderatione videtur
dicta prohibitio vniuersalis recepta. Sic Glossa, in cap. vltim.
de priuileg. in 6. Nauarr. cap. 25. numer. 85. Aegid. dub. 4.
numer. 217. Layman. dicto cap. 4. numer. 3. Valq. capite 3. nu-
mer. 28.

Quinta sumitur ex priuilegio concessio regularibus, vt
possint vna hora ante auroram, & alia post meridiem cele-
brare cuius priuilegij meminit Rodrig. t. 1. quast. reg. quast.
43. art. 1. & refertur in compend. priuileg. Societ. Iesu, verbo
Missae. num. 3. Ex quo priuilegio inferre Rodrig. supra. Suar.
disp. 80. sect. 4. §. tertia exceptio. Fillucius, tract. 5. cap. 4. quast. 7.
num. 112. Bonac. disp. 4. q. vlt. pun. 9. num. 7. in fine. Religiosum
ex licentia posse ferre tribus horis ante ortum solis Missam
inchoare. Nam cum ex iure communi iuxta probabiliorum
opinionem omnibus concessum sit duabus penè horis ante
ortum solis Missam inchoare, priuilegium concedens praue-
nientem vnus horae intelligi debet de prauectione a iure
communi non concessa, aliàs nihil priuilegium operaretur.
Quod si dicas sēpe priuilegium a sede Apostolica concedi
celebrandi duabus horis ante ortum solis. Ergo ex iure
communi id fieri non potest. Ego priuilegium celebrandi
hora ante auroram non extenditur ad tres horas ante solis
ortum? Respondeo verum esse ex iure communi, certum
non esse auroram comprehendere duas horas ante ortum
solis, quinimo probabilius esse solam horam, vel horam
cum dimidia comprehendendi, ideoque priuilegium concedi
posse celebrandi duabus horis ante ortum solis. At cum
priuilegium Religiosis concessum non sit de celebrando
vna hora ante ortum solis, sed vna hora ante auroram,
& aurora ex probabiliori sententia comprehendat spatium
horae cum dimidia ante solis ortum, efficitur duabus ho-
ris cum dimidia, plus minutus ante ortum solis celebrari
posse.

14. Missa celebranda sunt ab aurora vsque ad meri-
diem. Post meridiem vero nemini licet Missam inchoare ex
consuetudine iam recepta, & à Pio V. sub pena suspensio-
nis ferenda approbata in Bulla quae incipit Sanctissimus in
Christo Pater. Et tradunt Suar. disp. 80. sect. 4. Valq. disp. 232.
c. 4. Layman. lib. 5. cap. 4. n. 4. Bonac. disp. 4. de sacram. disput.
vlt. pun. 9. n. 6. Aegid. de Coninch. q. 83. art. 2. dub. 4. in fine. Nam
esto antiquo tempore ieiunium protraheretur vsque ad solis
occasum

occafum, licitum esset hora tertia pomeridiana sacrum faceret cessante ea consuetudine simul etiam sua, & consuetudo cessavit hora tertia post meridiem celebrandi, quinimo consuetudine firmatum est ultra meridiem plus minusve ne Missa inchoetur, tamen si contrarium doceat. Nauar. cap. 25. num. 87. Viald. in candelab. cap. penult. de Euchar. numer. 50. Pitigianum disp. 13. quæst. 12. art. 4. Llamas 3. p. method. cap. 5. §. 18. quibus fauet D. Thom. quæst. 83. art. 2. alique antiqui Patres apud Valsq. supra asserentes hora tertia post meridiem Missam absque vilo priuilegio dici posse, quia eo tempore Christus se Patri æterno cruentè obtulit. Non igitur esse potest indecens, si ea hora incurrente inuolentur, eaque de causa testatur. Nauar. se sæpè cum iter ageret hora tertia post meridiem celebrasse. Sed nullatenus hæc sententia etiam vt probabilis admitrenda est, cum manifestè repugnet consuetudini receptæ, & introductæ, & ab Ecclesia Romana approbatæ. Alias inutilia essent priuilegia concedentia facultatem celebrandi hora post meridiem, si iure communi spectatæ omnes possent non solum vna hora, sed tribus horis post meridiem celebrare. Quod si roges quantum temporis spatium differre debeat sacerdos post meridiem celebrationem, vt mortaliter peccare censetur? Respondeo cum Bonac. dicto jun. 9. num. 6. per horam debere esse, quia aliàs non videtur nimia dilatio.

Supradictam doctrinam limitare debes, ne procedat casu quo post meridiem Missa solemnis, & conicio ad populum finita sit, nam eo casu introducta est consuetudo, vt eo finito officio aliquæ Missæ priuatæ dicantur, ne plures sacri auditione careant. Deinde limita in necessitate comunicandi ægrotum, satisfaciendi populo, vel peregrinis serò accedentibus, poterit enim in his necessitatibus sacerdos ieiunus Missam inchoare duabus, vel tribus horis post meridiem, maxime ex dispensatione Episcopi, si ibi adit. Valer enim Episcopus ex rationabili causa facultatem concedere post meridiem celebrandi, sicuti potest concedere, vt ante oratoriam celebretur. Ex priuilegio autem Pontificis omnibus Religiosis aliqua iusta causa intercedente concessum est, vna hora post meridiem celebrare. Quinimo facultatem, qui ratione iudicis, vel alia de causa non potuit die festo ante meridiem celebrare, posse hora post meridiem Missam inchoare ex recepta consuetudine testatur Henric. lib. 9. cap. 2. §. 4. num. 6. Suar. disp. 80. sect. 4. Rodrig. quæst. 43. art. 2. Mirand. man. Pralat. t. 1. quæst. 40. art. 11. Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 4. num.

PUNCTVM VIII.

De loco ad sacrificium requisito.

1. Locus sacer est ad sacrificium requisitus.
2. Expenditur quis possit Ecclesiam consecrare, & benedicere.
3. Est peccatum mortale seclusa necessitate, & dispensatione extra locum sacrum celebrare.
4. Explicatur necessitas.
5. Expenditur dispensatio.
6. Episcopi etiam stante Trident. designare possunt oratoria.
7. Non est illis sublata per Trident. potestas celebrandi, vel faciendi celebrare extra Ecclesiam.
8. Ex priuilegio qualiter possint extra Ecclesiam Mendicantes celebrare etiam stante Trident.
9. Quid sit concessum Religiosis Societatis Iesu.
10. In mari etsi plures Doctores censent celebrari non posse, tamen periculum absit sanguinis effundendi. Probabilis est oppositum.
11. Ecclesia non debet esse polluta.
12. Quibus modis polluat. Remissus respondetur.
13. Qualiter Ecclesia reconcilietur.
14. Ecclesia polluta solo sacrificio in ea celebrato non reconciliatur, tamen si aliqui contrarium sentiant.
15. Quando censetur Ecclesia consecrationem, seu benedictionem amittere laicè examinatur.

1. Constant est omnium sententia cum D. Thom. 3. cap. 81. art. 3. neminem posse iure ordinario absque necessitate & sine dispensatione, vel priuilegio extra Ecclesiam, seu locum sacrum Missam celebrare, colligitur ex cap. 1. cap. nullus. cap. sicut de consecrat. dist. 1. & ex Trident. sess. 22. cap. de obseruand. in celebrat. Missar. Et licet antiquo iure locus ab Episcopo consecratus pro celebratione requisitus fuerit, ac consuetudine firmatum est benedictum sufficere, quinimo esse auctoritate Episcopi erectum, seu deputatum ad prædictum finem, vt tradunt Sanch. l. 9. de matr. disp. 15. n. 24. & 36. Suar. disp. 81. sect. 3. Valsq. disp. 233. cap. 1. Aegid. de Coninch. quæst. 83. art. 3. sub. 1. Layman. lib. 5. sum. tract. 5. cap. 5. in princ.

Quod si roges quis possit Ecclesiam consecrare, & benedicere. Respondeo cum Bonac. Sum. Mor. Pars I. 17.

dicere? Respondeo si consecrandæ sunt, solus Episcopus eas sacrare poterit neque, simplici sacerdoti committi potest, nisi à Pontifice, vt dicitur cap. Nemo de consecrat. dist. 1. cap. tua fraternitas. cap. aqua de consecrat. Eccles. & tradunt aliis relictis Ludouic. de Mirand. manu. Pralat. t. 2. quæst. 39. art. 1. concl. 3. Bonac. de sacram. disp. 4. quæst. vlt. pun. 9. num. 8. Barbosa, 2. p. de potest. Episcop. alleg. 27. num. 1. vbi optimè aduertit consecrationem fieri posse quolibet die tam festiuo, quam feriali. cap. tua de consecrat. Eccles. sed non absque dote à patrono signata, aliàs Episcopus obligaretur dotem ex propriis assignare, iuxta Gloss. & textum in cap. cum sicut de consecrat. Ecclesia. Nostri vero Paul. III. priuilegium concessit, vt si Episcopus illius diocesis requisitus distulerit per quatuor menses consecrationem postulare, possit quicumque alius Episcopus consecrare. Idemque concessit Honorius IV. Minoribus, & Carmelitanis Ioann. XXI. prout referunt Mirand. t. 2. Man. Pralat. quæst. 39. art. 1. concl. 3. Barbosa 2. p. de potest. Episcop. alleg. 27. num. 11. Si vero Ecclesia consecranda non est, sed benedicenda, simplici sacerdoti committi potest, & de facto Minoribus concessit Leo X. vt possint suas Ecclesias, oratoria, & cæmeteria benedicere ad suum tantum vsum, quo priuilegio vtuntur Societatis Superiores casu quo Ordinarij absissent, vel ægrè benedictionem concederent. Habetur in compend. priuileg. Societ. verbo benedicere. §. 1.

3. Et licet Soto in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 3. & Eman. Saâ, verbo Missa. num. 20. Ludouic. Lopez. instructor. consciens. t. 2. cap. 79. ante §. superost, existimant non esse peccatum mortale secluso scandalo, & contemptu extra locum ab Episcopo deputatum celebrare, audiendi non sunt. Nam negari non potest esse aliquod peccatum violare legem supradictis decretis firmatam, & consuetudine approbatam. At hæc lex grauem materiam respicit, siquidem transgressoribus illius grauis poena infligitur in dicto cap. nullus. Neque obstat (vt inquit Soto) hanc poenam solum tempore primitiue Ecclesie feruari: quia esto poena abrogata sit, præceptum abrogatum non est, ac proinde si sub graui culpa antiquo tempore obligauit, & modò obligat. Et ita sustinent Sanch. Suar. Aegid. Laym. & Valsq. supra multis allegatis Barbosa de potest. Episcop. 2. p. alleg. 23. num. 2. Nullam tamen poenam suspensionis, vel interdicti ipso iure incurrunt huius præcepti violatores, quidquid affirmit Syluest. verbo Missa. 1. quæst. 3. §. 5. Henric. lib. 9. cap. 27. moti ex cap. Episcoporum de priuileg. in 6. Quia ibi non est sermo de celebrantibus extra locum, sacrum, sed de celebrantibus, vel celebrare facientibus in loco interdicto per censuras Ecclesie, quibus Ecclesie ingressus interdicitur. Sicuti bene notatur Suar. disput. 81. sect. 3. non longè à principio. Aegid. quæst. 83. art. 3. sub. 1. Poena vero depositionis, quæ à Syluestro Papa in dicto cap. nullus presbyter, imponitur, non ipso iure, sed ferenda est, vt ex textu constat.

4. Dixi absque necessitate. Nam ea stante poterit quilibet extra locum sacrum etiam sub dio celebrare. Ex dicto cap. sicut de consecrat. dist. 1. Exempla sunt primò si longam peregrinationem peragas per loca deserta, seu infidelium vbi non occurrit Ecclesia, poteris extra illam in altari viatico celebrare, ne tanto sacrificio diu priuatus existas, Sic relictis Palud. Syluest. Soto, docet Suar. disput. 81. sect. 3. Saâ, Missa. numer. 20. Aegid. de Coninch. quæst. 83. art. 3. sub. 1. num. 22. 4. Henric. lib. 9. cap. 27. Layman. lib. 5. sum. tract. 5. c. 5. numer. 3. Neque huic doctrinæ obstat priuilegium Episcopis iter facientibus concessum in cap. vlt. de Priuileg. in 6. vt in quolibet honesto loco in altari portatili celebrare possint, quia ex vi illius priuilegij possunt absque necessitate, sola commoditate spectata sub territorio, vel sub dio celebrare. Sacerdos vero seclusa necessitate id non potest, sicuti bene aduertunt Aegid. dicto numer. 22. 4. Valsquez cap. 1. numer. 7. Suar. dicta sect. 3. Layman. dicto cap. 5. numer. 3. in fine. Secundo si Ecclesie dirute sunt, ne populus sacrificio careat, poteris extra locum sacrum celebrare. Habetur. cap. concedimus de consecrat. dist. 1. & tradunt relictos Doctores. Tertio si locus sacer exiguus sit, nec possit aduenientium capere multitudinem poteris extra illum sacrum facere, ne plures careant sacrificio. Sic Nauar. cap. 25. num. 81. Henric. lib. 9. cap. 27. Layman. Suar. Aegid. Valsq. locis allegatis. Quarto in bello, ne milites diebus festis sacrificio priuentur, poteris in castris sacrificare. Et idem est in litore maris, vt nauigantes non valentes nauem deserere, sacrum audiant. Sic Laymann. & Valsq. vbi supra. Quod si aduersus prædicta obicias textum in cap. sicut de consecrat. dist. 1. vbi Felix Pontifex summam necessitatem exposulat, vt sacrum fieri possit extra Ecclesiam? Respondeo cum Valsq. dicta disp. 233. c. 1. num. 5. consuetudine firmatum esse minorem necessitatem sufficere.

5. Dixi sine dispensatione. Nam posse Episcopum in hac lege dispensare concedunt Doctores ex cap. Missarum de consecrat. dist. 1. ibi: Missarum solemnia non nisi in locis ad eo consecratis, vel vbi ipse permiserit. Debet tamen adesse causa legitima huius dispensationis, aliàs nulla erit